

השסע האידאולוגי-מדיני: ימין נצי מול שמאל יוני מערך שיעור באזרחות

מידע למורים

<p>השיעור יתחיל ביצירת "ענני מילים" מכרזות בחירות של מפלגות מימין ומשמאל, מאוסף האפמרה של הספרייה הלאומית. דרך ענני המילים ננסה להבין מה המצע המרכזי בנושאים מדיניים של מפלגות ימין אל מול מפלגות שמאל. בהמשך ננסה למקם את המפלגות המרכזיות על הרצף המדיני בין ימין לשמאל.</p>	<p>תיאור קצר של השיעור</p>
<p>מדובר בנושא רגיש, יש לשים דגש על ערכי הפלורליזם והסבלנות כערכים המובילים את הדיון בכיתה בכלל ובשיעור זה בפרט. מתאים לכיתות יב. תכנית הלימודים: - מפת המפלגות בישראל לפי רצפים של מאפיינים בסוגיות של חוץ וביטחון, חברה, מדיניות ועוד.</p>	<p>קהל יעד ונושא בתכנית הלימודים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מפלגת חד"ש- שתי מדינות לשני עמים, 1984 • לדבר עם אש"ף? כרזה של חד"ש 1981 • שמאל זה שלום וצדק חברתי – מפ"ם • שלום וביטחון, כרזה של המערך, 1977 • התנחלות לאלתר! כרזת יום העצמאות התשכ"ט • "לזרעך נתתי את הארץ הזו". כרזה רוויזיוניסטית עם מפת ארץ ישראל השלמה משנת 1930 • מפלגת התחיה- ריבונות עכשיו • אינתיפאדה? כרזה של מולדת 1992 	<p>פריטי מקור שהשיעור מתבסס עליהם</p>
<p>שני שיעורים</p>	<p>אורך הפעילות</p>
<p>jasondavies ליצירת ענן מילים linoit לוח שיתופי</p>	<p>כלי מתוקשב</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מערכת המפלגות בישראל, עפר קניג, אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה • מפלגות בישראל שמאל ימין ומרכז, סיכום קצר ופשוט מאתר גלים 	<p>חומר רקע למורה</p>

<ul style="list-style-type: none"> • מושג יסוד ימין ושמאל, יוטיוב ערוץ הכנסת • ניצים ויונים בפוליטיקה הישראלית, "מגמות בחברה הישראלית", אתר מט"ח • מפלגות בישראל, "על הגובה", אתר ממשלת ישראל בנושא ממשל לילדים. • השסע המעמדי, העדתי והחברתי בישראל, סמי סמוחה, אתר משרד החינוך 	
<ul style="list-style-type: none"> • להכין לוח LINOIT ריק ולשלוח קישור לתלמידים. באחת המשימות הם יתבקשו למלא את הלוח לצורך חשיבה שיתופית. • 8 מחשבים בכיתה • לשלוח לתלמידים את דף העבודה המצורף. • מקרן מחובר למחשב עם אינטרנט 	<p>ציוד והכנות מוקדמות</p>

מהלך השיעור

תיאור הפעילות	מהלך ההוראה
<p>משחקים עם התלמידים משחק אסוציאציות. לשם הדגמה אפשר בשביל להתחיל במילים שאינן קשורות לנושא, רק כדי לתפוס את תשומת הלב. לדוגמה: "חתול", "חינוך" וכו'. על התלמידים לזרוק באופן אינטואטיבי את האסוציאציות שלהם מהמילה.</p> <p>אחרי שהעיקרון הובן, נציג את המילים המרכזיות של השיעור: ימין ושמאל. מבחינה פוליטית, מילים אלו יכולות לשאת משמעויות רבות. לדוגמה, שמאל פירושו דגש רב יותר על ערך השוויון ואילו הימין שם את הדגש על ערך החירות. אבל במציאות הישראלית ימין ושמאל משויכים בדרך כלל לעמדה בתחום המדיני/ביטחוני ולגישה בנוגע לסכסוך עם הפלסטינים ומדינות ערב.</p> <p>נראה אלו אסוציאציות עולות בכיתה, ונדגיש מילים שבלטו וחזרו כמה פעמים.</p>	<p>פתיחה במליאה</p>

<p>נשלח לתלמידים את דף העבודה המצורף.</p> <ul style="list-style-type: none"> • נחלק את הכיתה לצוותי עבודה של 2-3 תלמידים. כל צוות יבחר כרזת בחירות אחת מהדף המצורף. מכיוון שיש 4 כרזות ימין ו-4 כרזות שמאל, מחצית מהקבוצות יהיו נציגים של הימין והמחצית האחרת יהיו נציגי השמאל. • התלמידים ייצרו ענני מילים עבור כל תפיסה אידאולוגית ולאחר מכן ישתפו את הידע בלוח שיתופי. הסבר על דרך הפעולה המדויקת נמצא בדף העבודה. 	<p>ענן מילים</p> <p>זוגות מול מחשב</p>
<p>לאחר סיום העבודה בצוותים, נקרין את הלוח את הלוח השיתופי שהתלמידים יצרו. המורה תסדר את פתקיות מילים של הימין בצד ימין של הלוח השיתופי, ואת פתקיות המילים של השמאל בצד שמאל של הלוח השיתופי.</p> <p>משימה בצוותי העבודה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התבוננו במילים שיצרו הקבוצות על הלוח השיתופי. נסו להגדיר את תפיסותיו של הימין האידאולוגי ואת תפיסותיו של השמאל האידאולוגי בעזרת המילים המאפיינות שמופיעות בלוח השיתופי. כתבו פסקה בת 4 שורות על כל תפיסה. 	<p>למידה שיתופית מענני המילים</p> <p>הבניית ידע ממה שעשינו עד עכשיו – המצע המרכזי של שמאל וימין.</p>

<p>לשימושכם הגדרה מתוך אתר ממשל זמין, על הגובה:</p> <p>- מבחינה ביטחונית, מפלגות הימין הישראלי מתאפיינות בגישה 'ניצית' כלומר בהעדפת גישה תקיפה בנוגע לסכסוך בין ישראל למדינות ערב ותומכות בנקיטת יד קשה נגד ארגוני הטרור מפלגות הימין גם תומכות בהשארת ההתנחלויות בשטחי יהודה ושומרון ורואות בשטחים אלו חלק ממדינת ישראל.</p> <p>- מפלגות השמאל נוטות לעמדה 'יונית', כלומר הן מאמינות בפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני דרך משא ומתן וגיבוש הסכמי שלום.</p> <p>מפלגות השמאל מצדדות בפשרה, גם אם משמעות הדבר היא ויתור על שטחים ופינוי התנחלויות.</p> <p>ניתן להשתמש בפיסקה שהתלמידים כתבו ככלי להערכה חלופית הקבוצות יתבקשו להקריא את הסיכום שלהן למצע האידאולוגי במליאה. לאחר הדיון רצוי לסכם את העמדות במחברת.</p>	
<p>ניתן לציין כי שסע זה הוא שסע חופף במידה רבה לשסע המעמדי ולשסע העדתי. להרחבה, מומלץ להפנות את התלמידים למאמר השסע המעמדי, העדתי והחברתי בישראל מאת סמי סמוחה, באתר משרד החינוך. המאמר מאיר את המשמעות העמוקה של השסעים החופפים ואת הסכנה שהם מהווים לחברה האזרחית בישראל.</p>	<p>העשרה</p>
<p>על הלוח נקריין את תוצאות הבחירות לכנסת ה 20 (בחירות 2015), מאתר המכון הישראלי לדמוקרטיה. על הסקאלה שנוצרה על הלוח השיתופי, ברווח בין מפלגות השמאל לימין, נמקם את מפלגות ישראל מימין לשמאל תוך כדי דיון כיתתי.</p> <p>(אם יש ספק או ויכוח בכיתה בנוגע למיקום של אחת המפלגות, ניתן ללחוץ על הקישור באתר המכון הישראלי לדמוקרטיה ולקבל קצת רקע על מצע המפלגה).</p>	<p>יצירת סקאלה על הלוח</p>

<p>מכיוון שמדובר בשסע מהותי ועמוק בחברה הישראלית, חשוב לסכם את השיעור בכמה מילים על הלגיטימיות והחשיבות שבקבלת דעות שונות בדמוקרטיה:</p> <p>החברה הישראלית היא חברה הטרוגנית הכוללת קבוצות שונות מבחינת השתייכותן הלאומית, הדתית, העדתית, המעמדית והפוליטית. כל קבוצה מעוניינת לקדם את מטרותיה. עקב כך נפערו בחברה הישראלית שסעים רבים. אחד העקרונות המאפיינים כל חברה דמוקרטית הוא עקרון הפלורליזם, כלומר מתן לגיטימציה להתפלגות החברה לקבוצות שונות אגב מתן כבוד ומקום לביטוי לקבוצות השונות, למרות המתח המובנה ביניהן.</p> <p>הפלורליזם תקף גם לתחום הפוליטי. אמנם רק מפלגה אחת והאידיאולוגיה שהיא מייצגת נבחרת להנהיג את הקואליציה, אבל כל שאר המפלגות הן עדיין שותפות חשובות ולגיטימיות בשיח הדמוקרטי.</p>	<p>סיכום</p> <p>במליאה</p>
---	-----------------------------------

